

**Jak nasze nawyki mogą wspierać ochronę środowiska? –
How can I change my habits and daily routine
to become more environmentally friendly?**

Monika Antonik

Scenariusz interdyscyplinarnego projektu edukacyjnego do języka angielskiego dla III etapu edukacyjnego – szkoły branżowej II stopnia

opracowany w ramach projektu:

**„Tworzenie zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces wychowania przedszkolnego
i kształcenia ogólnego w zakresie rozwoju umiejętności uniwersalnych dzieci i uczniów
oraz kompetencji kluczowych niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”**

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2022

Redakcja merytoryczna: Katarzyna Zająchkowska
Redakcja językowa i korekta: Eduexpert sp. z o.o.
Projekt graficzny i projekt okładki: Eduexpert sp. z o.o.
Redakcja techniczna i skład: Eduexpert sp. z o.o.

Weryfikacja i odbiór niniejszej publikacji: Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie

w ramach projektu: *Weryfikacja i odbiór zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w zakresie rozwoju umiejętności uniwersalnych dzieci i uczniów oraz kompetencji kluczowych niezbędnych do poruszania się na rynku pracy*

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2022

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl

1. Temat projektu

Jak nasze nawyki mogą wspierać ochronę środowiska? – How can I change my habits and daily routine to become more environmentally friendly?

2. Osoby prowadzące projekt

2.1. Koordynator:

nauczyciel języka angielskiego

2.2. Pozostali nauczyciele:

nauczyciel informatyki, nauczyciel biologii

3. Ramy czasowe

Realizacja projektu jest przewidziana na ok. 4–5 tygodni. Rekomendowane jest przeprowadzenie panelu dyskusyjnego i kampanii w Dniu Ziemi, czyli 22 kwietnia.

4. Odbiorcy projektu

4.1. Typ szkoły:

szkoła branżowa I stopnia

4.2. Wiek uczniów:

17 lat

4.3. Klasa:

III

5. Cele projektu

Wynikają z obowiązującej podstawy programowej oraz z programu nauczania języka angielskiego dla szkoły branżowej I stopnia *English* autorstwa Justyny Maziarskiej-Lesisz.

5.1. Cele ogólne

- przygotowanie w języku angielskim kampanii społecznej na temat ochrony środowiska, w skład której wchodzi: ankieta diagnostyczna, panel dyskusyjny, opis organizacji działającej na rzecz ochrony środowiska oraz ulotka informacyjna
- zidentyfikowanie problemów związanych z wpływem działalności człowieka na środowisko;
- uświadomienie uczniom ich wpływu na stan środowiska naturalnego;
- rozbudzenie potrzeby aktywnego działania na rzecz najbliższego otoczenia poprzez udział w panelu dyskusyjnym;
- rozwój kompetencji kluczowych w zakresie samooceny, wielojęzyczności, kompetencji społecznych i kompetencji cyfrowych;
- wzmacnianie umiejętności współpracy w zespole.

5.2. Cele szczegółowe

W wyniku udziału w projekcie uczniowie będą potrafili:

- zastosować w praktyce angielskie słownictwo związane z ochroną środowiska;

- używać angielskich struktur leksykalno-gramatycznych związanych z ochroną przyrody;
- wyszukiwać oraz przekazywać ustnie i pisemnie informacje o skutkach zanieczyszczenia środowiska;
- wskazywać różne sposoby zapobiegania zanieczyszczeniom środowiska;
- aktywnie pracować w zespole projektowym;
- dokonywać samooceny i oceny koleżeńskich zadań projektowych;
- wykorzystać w praktyce narzędzia technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK).

5.3. Cele wychowawcze

W wyniku udziału w projekcie uczniowie potrafią:

- prezentować postawy szacunku i empatii względem koleżanek i kolegów;
- współpracować w zespole nad sprawnym wykonaniem zadania;
- inicjować działania indywidualne i zespołowe;
- efektywnie komunikować się.

5.4. Cele szczegółowe dla uczniów

W wyniku przeprowadzenia projektu:

- wzbogacisz zasób angielskiego słownictwa związanego z ochroną i zanieczyszczeniem środowiska;
- poznasz różne sposoby zapobiegania zanieczyszczeniom środowiska, które możesz stosować na co dzień;
- przygotujesz w języku angielskim ankietę dotyczącą świadomości uczniów na temat zanieczyszczeń środowiska w ich okolicy i działalności zapobiegania ich skutkom;
- stworzysz w języku angielskim ulotkę informacyjną na temat sposobów zapobiegania skutkom zanieczyszczeń środowiska;
- weźmiesz udział w panelu dyskusyjnym na temat ochrony przyrody.

6. Treści kształcenia – klasa III

6.1. Przedmiot I. Język angielski

Zgodność z podstawą programową i programem nauczania języka angielskiego dla szkoły branżowej I stopnia *English* autorstwa Justyny Maziarskiej-Lesisz.

1. Uczeń:

- 1) poznaje i poszerza słownictwo z zakresu: „Świat przyrody” (*earthquakes, environment, climate, animals, landscapes, natural disasters, toxic waste, acid rain, fumes, the emission of carbon dioxide into the atmosphere, pollute rivers*);
- 2) rozumie sens krótszych i dłuższych wypowiedzi w języku angielskim;
- 3) reaguje na pytania zadawane w języku angielskim;
- 4) rozumie i tworzy komunikaty w języku angielskim.

6.2. Przedmiot II. Biologia

Zgodność z podstawą programową.

1. Uczeń:

- 1) zna wpływ działalności człowieka (intensyfikacji rolnictwa, urbanizacji, industrializacji, rozwoju komunikacji i turystyki) na różnorodność biologiczną.

6.3. Przedmiot III. Informatyka

Zgodność z podstawą programową i programem nauczania Agnieszki Krawińskiej *Informatyka – Twój świat jutra, Program nauczania informatyki w klasach IV–VIII szkoły podstawowej*.

1. Uczeń:

- 1) korzysta z podstawowych usług w sieci komputerowej, lokalnej i rozległej, związanych z dostępem do informacji, wymianą informacji i komunikacją;
- 2) przestrzega zasad netykiety i norm prawnych, dotyczących bezpiecznego korzystania i ochrony informacji oraz danych w komputerach w sieciach komputerowych;
- 3) znajduje dokumenty i informacje w udostępnianych w Internecie bazach danych (np. bibliotecznych, statystycznych, w sklepach internetowych);
- 4) ocenia przydatność i wiarygodność dokumentów i informacji;
- 5) gromadzi dokumenty i informacje na potrzeby realizowanych projektów z różnych dziedzin;
- 6) tworzy rozbudowaną prezentację multimedialną na podstawie konspektu i przygotowuje ją do pokazu, przenosi prezentację do dokumentu i na stronę internetową, prowadzi wystąpienie wspomaganie prezentacją.

7. Charakterystyka odbiorców

Uczestnicy projektu to młodzież w wieku ok. 17 lat. Uczniom w tym przedziale wiekowym nie sprawia trudności przyswajanie wiedzy ani analiza wcześniejszych doświadczeń oraz łączenie wiadomości, które już posiadają, z nowo zdobytymi informacjami. Zdolność ta może być dobrze wykorzystana podczas syntezy starych i nowych wiadomości nabywanych w trakcie realizacji niniejszego projektu. Chłonność umysłu i zdolności intelektualne 17-latków mogą być także wykorzystane w procesie realizacji poszczególnych zadań projektowych. Ochrona środowiska jest dziś tematem dużej wagi, szeroko omawianym w różnych mediach. Można więc wykorzystać zainteresowanie tymi zagadnieniami i wzbudzić w uczniach zrozumienie dla wagi problemów związanych z ekologią, a także wskazać, że każdy człowiek ma bezpośredni wpływ na sytuację klimatyczną na Ziemi.

7.1. Zróżnicowanie potrzeb i umiejętności

W celu właściwego przeprowadzenia projektu interdyscyplinarnego wskazane jest wcześniejsze wykonanie analizy osób i środowiska uczestników projektów. Może ona przybrać formę diagnozy lub wywiadu opartego na informacjach zawartych w opiniach i orzeczeniach specjalistycznych poradni.

W trakcie realizacji projektu należy dbać o zapewnienie szczególnego wsparcia osobom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SPE), a także o indywidualizację procesu nauczania wszystkich uczniów, w tym szczególnie uzdolnionych. Warto też umożliwić młodym ludziom wykonywanie zadań projektowych, np. zbieranie i opracowywanie informacji do ankiety czy przygotowywanie panelu dyskusyjnego, we własnym tempie i na skalę ich możliwości. Należy także zwrócić uwagę na różne style uczenia się młodych ludzi – angażujące odmienne zmysły podczas nauki, takie jak: wzrok, słuch, ruch – aby ułatwić im szybsze przyswojenie proponowanego

materiału nauczania. Szczególną uwagę trzeba zwrócić na uczniów z dysleksją: musimy dopilnować, aby wszystkie zadania projektowe były dostępne na komputerze. W przypadku uczniów dyslektycznych bardzo ważne jest także pozytywne wsparcie i dobra motywacja do działania. Dobrze jest także pamiętać o uczniach dwujęzycznych, którzy mogą wspierać uczniów ze SPE, ponieważ biegle znają język i posiadają szeroką wiedzę.

8. Formy i metody realizacji projektu

8.1. Formy: praca indywidualna, praca w parach i w małych grupach, praca całego zespołu klasowego

Zalecaną formą pracy w scenariuszu interdyscyplinarnym jest praca w grupach, która sprzyja rozwojowi kompetencji społecznych uczniów, jednakże na etapie przygotowywania kontraktu wskazaną formą jest praca z całym zespołem klasowym. Inne formy pracy mogą być obecne na poszczególnych etapach realizacji projektu, np. podczas tworzenia kontraktu może być wykorzystana praca w parach.

8.2. Metody pracy

Główną metodą pracy w projekcie jest podejście *Content and Language Integrated Learning* (CLIL), które pozwala na połączenie treści językowych z treściami z biologii i informatyki.

Pozostałe metody wykorzystywane w projekcie to:

- **metoda komunikacyjna** – polega na stosowaniu języka angielskiego przy realizacji wszystkich zadań uczniów. W prezentowanym projekcie w szczególności używana jest np. podczas dyskusji panelowej:
 - a) **dyskusja panelowa** – w tym rodzaju dyskusji temat jest publicznie omawiany przez wyznaczoną grupę, czyli „panel”, którą kieruje osoba zwana moderatorem. Grupa wcześniej przygotowuje się do dyskusji. Przydatne jest, aby uczestnicy rozmowy reprezentowali odmienne poglądy na zadany temat. Moderator z reguły wie, co paneliści mają do powiedzenia, i kieruje ich wypowiedziami. Po wypowiedziach panelistów jest czas na wypowiedzi słuchaczy. Mogą oni zadawać ekspertom pytania i komentować ich poglądy, a także prezentować swój punkt widzenia. Moderator jest osobą, która udziela głosu panelistom i publiczności. Na koniec podsumowuje wszystko, co zostało powiedziane, i dodaje własne komentarze. Dyskusja panelowa obecna jest na trzecim etapie realizacji projektu, gdy uczniowie wymieniają się informacjami w języku angielskim.
- **metoda gramatyczno-tłumaczeniowa** – polega na tłumaczeniu nowych zwrotów z języka polskiego na angielski, zastosowana jest np. na etapie przygotowywania pytania do ankiety;
- **metody aktywizujące** – sprzyjają one pogłębianiu i utrwaleniu zdobytej wiedzy u uczniów, którzy podczas wykonywania zadań muszą wykazać się wysiłkiem, a także zaangażowaniem emocjonalnym. Wykorzystywanie metod aktywizujących pozwala nie tylko utrwalić wiedzę, lecz także kształtuje umiejętność budowania właściwych stosunków międzyludzkich, zrozumienia, tolerancji, myślenia krytycznego i analitycznego oraz rozwija komunikatywność i kreatywność uczniów.

W niniejszym projekcie zastosowano burzę mózgów umożliwiającą szybkie gromadzenie wielu pomysłów na rozwiązanie danego problemu. Uczniowie zgłaszają różne propozycje, przy czym nie ma znaczenia, czy są one realne i przemyślane – na tym etapie każda z nich jest zanotowana, a poddawana jest weryfikacji dopiero przy kolejnych działaniach. Burza mózgów jest metodą przydatną np. na etapie przygotowywania ankiet, gdy uczniowie dzielą się swoimi pomysłami i szukają różnych, nawet nietypowych, rozwiązań.

9. Sposób realizacji projektu edukacyjnego

9.1. Zainicjowanie projektu (etap I)

Nauczyciel podaje uczniom propozycję przeprowadzenia projektu interdyscyplinarnego oraz zaprasza uczniów do udziału w nim.

Pierwszym zadaniem jest opracowanie kontraktu grupowego. Dokument ten powinien być zapisany w języku angielskim.

Przykładowy kontrakt

Date of the contract signing:

Contract participants: students

Contract supervisor: English teacher

Students' obligations:

- We cooperate in the teams which are created at the beginning of the project.
- We respect different points of views and opinions during the work.
- We give support to our peers when necessary.
- We are polite to each other while working on the tasks.

Teacher's obligations

- The teacher supports and encourages students while fulfilling their tasks.
- The teacher explains things which can be difficult.
- The teacher marks students' work.

Teacher's signature:

Students' signature:

9.2. Utworzenie zespołów projektowych (etap II)

Nauczyciel przedstawia uczniom szczegółowe kryteria oceny zadań w projekcie.

Na tym etapie tworzone są również zespoły projektowe. Z uwagi na zróżnicowane możliwości językowe oraz uczniów ze SPE proponowany jest dobór celowy. Nauczyciel dobiera uczniów, mając na uwadze możliwość wsparcia uczniów ze SPE przez uczniów zdolnych, a także możliwość wyznaczenia osobom szczególnie uzdolnionym roli liderów zespołów.

Nauczyciel może sam zdecydować o podziale uczniów na drużyny lub umożliwić uczniom wybór, do której grupy chcą należeć. W tym celu przygotowuje kolorowe paski z hasłami: *toxic waste*, *pollution*, *endangered species*, *recycled products*. Uczniowie wybierają interesujące ich tematy i w ten sposób dobierają się w zespoły. W każdej grupie powinno być 6–7 osób.

9.3. Przygotowanie harmonogramu pracy i podział zadań (etap III)

Po podziale na grupy uczniom przedstawiany jest harmonogram zadań projektowych.

ETAP 1

- **1 lekcja** – wprowadzenie do projektu, podpisanie kontraktu
- **2 lekcje** – przygotowanie ankiety i analiza wyników po jej przeprowadzeniu

ETAP 2

- **2 lekcje** – przygotowanie pytań i odpowiedzi do panelu dyskusyjnego
- **1 lekcja** – przeprowadzenie dyskusji

ETAP 3

- **1–2 lekcje** – stworzenie listy organizacji zajmujących się ekologią
- **2 lekcje** – przygotowanie propozycji własnej organizacji

ETAP 4

- **1–2 lekcje** – opracowanie ulotki z reklamą społeczną
- **1–2 lekcje** – prezentacja wykonanych ulotek
- **1 lekcja** – ocena projektu i ewaluacja pracy uczniów

Po prezentacji harmonogramu zadań projektowych uczniowie przystępują do realizacji projektu. Wszystkie zadania powinny być wykonywane w języku angielskim, ponieważ jest on nadrzędnym językiem w projekcie. Jeśli istnieje potrzeba, uczniowie mogą wykonywać część zadań poza zajęciami lekcyjnymi.

10. Realizacja projektu (etap III)

ETAP 1

- Nauczyciel informuje uczniów, że ich zadaniem jest przeprowadzenie kampanii społecznej w środowisku szkolnym na temat zanieczyszczenia środowiska. W tym celu uczniowie wykonają następujące zadania:
 - a) opracowanie ankiety diagnostycznej,
 - b) przygotowanie i przeprowadzenie panelu dyskusyjnego,
 - c) zredagowanie notki na temat różnych organizacji działających na rzecz ochrony środowiska oraz opracowanie propozycji własnej organizacji zajmującej się tymi zagadnieniami,
 - d) przygotowanie i kolportaż ulotek na temat sposobów zapobiegania zanieczyszczeniom środowiska.
- W pierwszej kolejności nauczyciel prosi uczniów, aby zastanowili się nad problemami związanymi z zanieczyszczeniem środowiska w najbliższej okolicy. Uczniowie mogą korzystać z informacji dostępnych w internecie lub poznanych na lekcjach biologii. Te działania realizowane są przy pomocy burzy mózgów.

Słownictwo, które może być użyte podczas realizacji zadań:

air pollution, groundwater pollution, recycle, endangered species

- Po wykonaniu zadania nauczyciel poleca uczniom opracowanie ankiety w Forms na temat zidentyfikowanych przez nich problemów związanych z zanieczyszczeniem

najbliższego środowiska (szkoły, miejscowości, w której mieszkają) w języku angielskim. Zadaniem uczniów jest przygotowanie pytań do ankiety, a następnie wprowadzenie ich na platformę Microsoft Forms. Nauczyciel udostępnia uczniom gotowy wzór ankiety, jednak uczniowie mogą przygotować własne pytania (Załącznik 1 w materiałach pomocniczych).

Nauczyciel monitoruje pracę uczniów, w razie pytań i wątpliwości udziela wskazówek. Sprawdza też poprawność wykonywania poszczególnych zadań. W trakcie realizacji działań uczniowie mogą korzystać ze słowników polsko-angielskich rozdanych na początku lekcji oraz z informacji dostępnych online.

Po zakończeniu zadania nauczyciel poleca grupom projektowym przeprowadzenie przygotowanej przez siebie ankiety wśród jak największej liczby uczniów z całej szkoły (rozesłanie przy użyciu narzędzi dostępnych w danej szkole).

- Po przeprowadzeniu ankiety zadaniem zespołów jest analiza jej wyników. Pozwolą one sprawdzić, jaki jest poziom świadomości uczniów na temat zanieczyszczenia środowiska w ich miejscowości i najbliższej okolicy.

ETAP 2

- Nauczyciel poleca grupom opracowanie scenariusza panelu dyskusyjnego na temat możliwych działań zapobiegającym problemom zidentyfikowanym w przeprowadzonej ankiecie. Pytania do dyskusji powinny być przygotowane w języku angielskim. Nauczyciel udostępnia zespołom przykładowe pytania (Załącznik 2 w materiałach pomocniczych). Ważne, aby grupy przygotowały się do odpowiedzi na poszczególne pytania. W tym celu warto przeprowadzić burzę mózgów dotyczącą tego, co nam przeszkadza w trosce o środowisko. W ten sposób podczas debaty możemy wysłuchać argumentów za konkretnymi działaniami ekologicznymi oraz głosów przedsiębiorców i samorządowców, którzy doświadczają trudności we wdrażaniu tych działań.

Słownictwo, które może być użyte podczas realizacji zadania:

environment, environmentally friendly, environmental debate, ecology, pollution, strategy

- Podczas wykonywania tego zadania uczniowie ze SPE powinni mieć wsparcie i pomoc liderów, natomiast uczniom z dysleksją należy zapewnić możliwość pracy na komputerze. Zadaniem uczniów jest także przygotowanie się do panelu i zaproszenie gości – obserwatorów panelu. Zespoły powinny zatem przygotować dla nich zaproszenia. Nauczyciel udostępnia wzór zaproszenia (Załącznik 3 w materiałach pomocniczych), na podstawie którego grupy tworzą własne zaproszenia w wersji drukowanej, np. w programie Canva.

ETAP 3

- Nauczyciel poleca uczniom, aby zebrali informacje o organizacjach działających na terenie ich miasta/gminy/powiatu/województwa/regionu oraz działaniach, które podejmują na rzecz ochrony środowiska. Grupy tworzą listy takich instytucji, korzystając z informacji znajdujących się w internecie, BIP (Biuletynie Informacji Publicznej) lub w innych źródłach, oraz przygotowują krótki (1200–1500 znaków) opis ich działalności. Nauczyciel udostępnia uczniom kartę pracy, która może ułatwić wykonanie zadania (Załącznik 4 w materiałach pomocniczych).

Słownictwo, które może zostać użyte podczas realizacji zadania:

environmental organizations, protection, actions, support, campaign, nonprofit global warming

- Nauczyciel prosi zespoły, aby przygotowały propozycję organizacji, której – ich zdaniem – brakuje na stworzonych listach, a którą można byłoby utworzyć w ich regionie. Informacja o nowej organizacji powinna zawierać 1200–1500 znaków. Nauczyciel udostępnia kartę pracy, która może być wskazówką i pomocą dla uczniów (załącznik 5 w materiałach pomocniczych) oraz udostępnia link, który może być wsparciem dla uczniów [Guide to Developing an Environmental Management System – Do](#) (dostęp 9.09.2022).

Słownictwo, które może zostać użyte podczas realizacji zadania:

organization, environment, endangered species, toxic waste

ETAP 4

- Nauczyciel prosi zespoły, aby przygotowały propozycję ulotki z reklamą społeczną (*a public service announcement*) mającą na celu przekonanie uczniów z ich szkoły do podejmowania działań na rzecz ochrony środowiska. Ulotka powinna być wykonana w wersji cyfrowej. Podczas tworzenia ulotki uczniowie mogą wykorzystać dowolne programy graficzne, np. Microsoft Paint, Canva.

Słownictwo, które może być użyte podczas realizacji zadania:

environmental actions, environmental protection, improve

Przy tych działaniach proponuje się skorzystanie jako inspiracji do pracy ze scenariusza lekcji Justyny Maziarskiej-Lesisz, autorki programu nauczania *English: Pollution – how to deal with it? – Zanieczyszczenia środowiska – jak sobie z nimi radzić?* (dostęp 9.09.2022)

- Gotowe ulotki uczniowie rozdają w szkole w Dniu Ziemi.

ETAP 5

- Nauczyciel wspólnie z uczniami podsumowuje wszystkie działania projektowe. Przeprowadza ich ocenę i ewaluację. W tym celu może wykorzystać poniżej opisane narzędzia.

11. Ocena projektu

- Istotnym elementem projektu interdyscyplinarnego jest ocenianie, którego zasady powinny zostać przedstawione uczniom na etapie organizacyjnym. Na ocenę projektu składa się ocena nauczyciela i ocena koleżeńska.
- Nauczyciel przeprowadza ocenę projektu i ocenia uczniów, przyjmując, że za bezbłędne wykonanie zadania przyznaje 4 p., a za zadanie wykonane częściowo i z licznymi błędami – 1 p.

Przykład oceny zadań projektowych każdej grupy

Karta oceny zadań grupowych. Uczniowie:

1. opracowują ankiety, w których identyfikują problemy związane z ochroną środowiska; 1–2–3–4

2. przygotowują i przeprowadzają panel dyskusyjny; 1–2–3–4
3. redagują informacje na temat organizacji działających na rzecz ochrony środowiska; 1–2–3–4
4. opracowują własną propozycję organizacji ekologicznej; 1–2–3–4
5. tworzą ulotkę związaną z kampanią społeczną; 1–2–3–4

Maksymalna liczba punktów z oceny prac grupy wynosi 20.

Przykłady karty oceny koleżeńskiej

W ocenie koleżeńskiej uczniowie skupiają się na ocenie kompetencji i umiejętności.

Karta oceny kompetencji kluczowych

Uczniowie oceniają w skali 1–4, w jakim stopniu koledzy i koleżanki rozwinęli kompetencje. 1 oznacza niski stopień rozwoju danej kompetencji, a 4 wysoki stopień rozwoju.

Kompetencja:

1. Kolega/koleżanka zna i poprawnie stosuje słownictwo związane z ochroną środowiska i swobodnie się nim posługuje w mowie; 1–2–3–4
2. Kolega/koleżanka współpracuje w grupie; 1–2–3–4
3. Kolega/koleżanka aktywnie uczestniczy w przygotowaniu ankiety i ulotki, wykorzystując TIK; 1–2–3–4
4. Kolega/koleżanka potrafi krytycznie analizować informacje; 1–2–3–4

Maksymalna suma punktów to 16.

Karta oceny umiejętności

Uczniowie oceniają w skali 1–4, w jakim stopniu koleżanki i koledzy nabyli umiejętności. 1 oznacza niski stopień rozwoju umiejętności, a 4 wysoki stopień rozwoju.

Wiedza i umiejętności:

1. Kolega/koleżanka zna i wymienia zagrożenia wynikające z zanieczyszczenia środowiska w okolicy; 1–2–3–4
2. Kolega/koleżanka zna instytucje i organizacje działające w regionie na rzecz ochrony środowiska; 1–2–3–4
3. Kolega/koleżanka zna sposoby zapobiegania skutkom zanieczyszczenia środowiska i potrafi je opisać; 1–2–3–4

Maksymalna suma punktów to 12.

Wpływ na ostateczną ocenę nauczyciela ma :

- Suma punktów grupy przyznana za zadania projektowe przez nauczyciela.
- Suma punktów oceny koleżeńskiej (karta kompetencji kluczowych i karta oceny umiejętności – przyrost kompetencji językowych).

Maksymalna suma punktów w projekcie to 48.

Interpretacja wyników

- Jeśli istnieje taka potrzeba, można wystawić uczniom oceny cyfrowe, przeliczając punkty procentowo i stosując zasady oceniania zawarte w statucie szkoły. Jeśli nie ma potrzeby wystawiania oceny cyfrowej, uczniowie mogą podliczyć wszystkie zdobyte punkty i sprawdzić, gdzie się uplasowali na skali.

40–48 p. – Perfect

30–39 p. – Great

20–29 p. – Good

0–19 p. – Work Harder

12. Ewaluacja

- Nauczyciel przeprowadza ewaluację projektu po zakończeniu wszystkich zadań projektowych. Przypomina uczniom cele projektu, a następnie prosi, aby na karteczkach samoprzylepnych zapisali każdy z nich i umieścili w wybranej kolumnie tabeli: 1 gwiazdka oznacza niski stopień realizacji celu, 2 gwiazdki – średni, a 3 – wysoki. Uczniowie sami decydują, w jakim stopniu osiągnęli każdy cel projektu.
 - a) Znam słownictwo związane z ochroną środowiska.
 - b) Znam skutki zanieczyszczenia środowiska.
 - c) Znam sposoby zapobiegania zanieczyszczeniom środowiska.
 - d) Przygotowuję ankietę.
 - e) Tworzę ulotkę.
 - f) Potrafię współpracować w grupie.

13. Komentarz do działań

- Zamknięcie projektu proponowane jest w Dniu Ziemi jako jeden z elementów organizacji tego wydarzenia np. we współpracy z samorządem uczniowskim. Jako głównego punktu kampanii społecznej na rzecz ochrony środowiska zalecane jest przeprowadzenie w języku angielskim panelu dyskusyjnego. Wnioski z dyskusji i propozycje konkretnych działań powinny zostać zamieszczone w zakładce na stronie internetowej szkoły, aby cała społeczność szkolna mogła się z nimi zapoznać. Mogą się one stać inspiracją do kolejnych projektów.

Również w tym dniu uczniowie powinni rozdawać przygotowane w ramach projektu ulotki opisujące sposoby zapobiegania zanieczyszczeniom środowiska w okolicy. Wszystkie elementy kampanii społecznej mają za zadanie zachęcić uczniów do angażowania się w działania na rzecz ochrony środowiska.

Komentarz metodyczny do pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych

- Udział w projekcie jest dostępny dla wszystkich uczniów, również ze SPE. Rolą nauczyciela jest monitorowanie całego procesu, udzielanie wskazówek dotyczących np. przygotowania pytań do ankiety w celu wsparcia uczniów wymagających pomocy. Kolejną wskazówką będzie zadbanie o podział ról i przydzielenie zadań adekwatnych do możliwości uczniów, przydzielenie dłuższego czasu na wykonanie poszczególnych zadań czy w sytuacji uczniów z Aspergerem – wyznaczenie zadań indywidualnych. W razie potrzeby organizowana jest także pomoc koleżeńska np. przy przygotowaniu panelu dyskusyjnego. Stwarzanie przestrzeni do wzajemnego uczenia się sprzyja zaangażowaniu w projekt.

14. Realizacja w formie zdalnej

- Projekt może zostać zrealizowany również w formie zdalnej. Wiele jego elementów odnosi się do poszukiwania informacji w internecie. Uczniowie mogą wykorzystać bezpłatną wersję programu Canva do stworzenia ulotki. Praca nad treścią pytań do ankiety i dyskusji oraz treścią ulotki może odbywać się przy współdzieleniu dokumentu, np. na Dysku Google. Gotowe materiały warto umieścić na wspólnym Wakelecie lub na klasowym Padlecie. Panel dyskusyjny może zostać przeprowadzony na platformach MS Teams lub Google Classroom.

15. Materiały pomocnicze

■ Załącznik 1

Przykładowe pytania do ankiety (at least 7 questions)

1. Are you interested in environmental protection? **Yes/No**
2. Do you use recycled products? **Yes/No**
3. Do you recycle things at home? **Yes/No**
4. What is currently the level of air pollution in your neighbourhood?
Low/Medium/High
5. What animals in your neighbourhood are endangered?
.....
6. What can you do to be environmentally friendly?
.....
7. What organizations do you know in your neighbourhood that support environment protection?
.....

■ Załącznik 2

What can we do to protect our environment?

There are a lot of things that we can do to protect our environment.

We can

We can't

We must

We mustn't

What actions can be taken to become more environmentally friendly?

What can we do to protect endangered animals?

What can we do to reduce toxic waste?

What can we do to reduce the emission of carbon dioxide into the atmosphere?

■ Załącznik 3

Invitation

Dear Guests!

We would like to invite You to take part in the debate about the problem of environment pollution in our neighbourhood.

It will take place on (time) in (place)

.....

We are looking forward to seeing you there!

Organizers

■ Załącznik 4

Environmental organizations in our region (at least 3 organizations)

The first organization is connected with

.....

It is called

The second organization is connected with

.....

It is called

The third organization is connected with

.....

It is called

■ Załącznik 5

ENVIRONMENTAL ORGANIZATION

We would like to set up an environmental organization which can help (for example)

1. to protect species

2. to reduce water pollution

3. to reduce toxic waste

4.

Our policy is to

1.

2.

3.

Our responsibilities are:

The first is

The second is

The third is

In our organization we need:

volunteers

.....

The volunteers will be responsible for:

.....

Other employees will be responsible for:

.....

16. Bibliografia

Zalecenia Rady Europy z dnia 22 maja 2018 w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (PDF, 720 KB; dostęp 1.09.2022).

English. Program nauczania języka angielskiego dla szkoły branżowej I stopnia Justyny Maziarskiej-Lesisz (PDF, 923 KB; dostęp 1.09.2022).

Scenariusz lekcji do programu nauczania języka angielskiego dla szkoły branżowej I stopnia *English* Justyny Maziarskiej-Lesisz, temat: *Pollution – how to deal with it?* – Zanieczyszczenia środowiska – jak sobie z nimi radzić? (PDF, 792 KB; dostęp 1.09.2022).

Guide to Developing an Environmental Management System – Do (dostęp 1.09.2022).

Monika Antonik – z wykształcenia prawnik, nauczyciel z 20-letnim stażem w nauczaniu języka angielskiego. Obecnie zatrudniona w Szkole Podstawowej w Ostaszewie jako nauczyciel języka angielskiego. Główne obszary jej zainteresowań to metodyka nauczania języka angielskiego oraz CLIL (od ang. *Content and Language Integrated Learning*).